

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 424/2011-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. M. – K., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. P., B., vo veci namietaného porušenia *základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 6 ods. 1 druhej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co 287/2010 z 26. mája 2011* a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. M. – K. **o d m i e t a** pre jej neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júla 2011 doručená sťažnosť JUDr. J. M. – K. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy a práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 6 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 287/2010 z 26. mája 2011 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva tento sťažovateľom uvádzaný skutkový stav:

«Sťažovateľ sa v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C/15/2007 domáha uloženia povinnosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“), zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), zaplatiť sťažovateľovi istinu 5 000 000 Sk s príslušenstvom ako náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „konkurzný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39-24K 169/02. Namietaný nesprávny úradný postup konkurzného súdu spočíval v tom, že sťažovateľ podal návrh na vyhlásenie konkurzu proti svojmu dlžníkovi (spoločnosť V., spol. s r. o.) dňa 12. júna 2002, no o návrhu sťažovateľa rozhodol konkurzný súd zamietnutím návrh prvýkrát až 16. augusta 2004, aj to po viacerých predošlých urgenciách sťažovateľa. Počas trvania tejto nečinnosti konkurzného súdu, ktorému nebránili v konaní žiadne právne ani skutkové okolnosti konkurznej veci, došlo v spoločnosti V., spol. s r. o. k podstatným majetkovým zmenám, v dôsledku ktorých by napokon vyhlásenie konkurzu neprinieslo požadovaný účinok spočívajúci v uspokojení pohľadávky žalobcu, a to ani v jej pomernej časti. Sťažovateľ bol toho názoru, že splnenie jednotlivých podmienok pre priznanie jeho nároku na náhrade škody (porušenie právnej povinnosti, vznik škody a príčinná súvislosť) v konaní dostatočne preukázal.

Okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol rozsudkom zo dňa 14. mája 2008, č. k. 16 C/15/2007-197 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“)... Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd v poradí prvým rozsudkom zo dňa 26. marca 2009, č. k. 9 Co/245/2008-438 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“), pričom prvostupňový rozsudok okresného súdu potvrdil (krajský súd v odvolacom konaní čiastočne doplnil dokazovanie a vo svojom odôvodnení sa svojimi závermi v podstatnej časti priklonil k rozsudku okresného súdu, s výnimkou otázky právneho predpisu, ktorý bolo potrebné aplikovať na namietanú nečinnosť konkurzného súdu pri vyhlasovaní konkurzu).

Proti prvému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie jeho základných práv zaručených ústavou a dohovorom. Tejto ústavnej sťažnosti Ústavný súd... vyhovel nálezom zo dňa 1. júla 2010, sp. zn. II. ÚS 425/09-48 (ďalej len „nález ústavného súdu“), ktorým ústavný súd zrušil prvý rozsudok krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Po vrátení veci z ústavného súdu rozhodoval o veci krajský súd znova, pričom vo veci rozhodol napadnutým rozhodnutím...»

3. Sťažovateľ ďalej uviedol, že «*krajský súd ako odvolací súd rozhodoval v predmetnom spore medzi ním a žalovaným už v roku 2009, pričom vtedy vec napadla do senátu 9Co. Tento rozsudok ústavný súd zrušil nálezom a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Práve... v súvislosti s vrátením veci krajskému na ďalšie konanie, namieta sťažovateľ, že bolo porušené jeho právo na zákonného sudcu.*

Rozvrh práce krajského súdu na rok 2010... neobsahuje žiadnu výslovnú a priamu úpravu pre postup v prípade vrátenia veci krajskému súdu ústavným súdom, t. j. úpravu, na základe ktorej by bolo možné priamo určiť, ktorý zo senátov krajského súdu je v takej veci zákonným sudcom...

Zo skutočností, že (i) pre rok 2010 rozvrh práce neobsahuje výslovnú úpravu postupu pre prípad vrátenia veci ústavným súdom... a že (ii) pre rok 2011 už rozvrh práce obsahuje výslovnú úpravu aj pre prípad vrátenia veci ústavným súdom, vyplýva, že na vrátenie veci ústavným súdom v roku 2010 sa použije subsidiárna úprava v časti B, čl. V, bod 4, na s. 6,

podľa ktorej: „v ostatných prípadoch, o pridelení veci a zložení senátu, rozhodne opatrením predsedu súdu“. Zo spisu je zrejmé, že toto pravidlo použité nebolo...

Je zrejmé, že v súdnom spise sa po vrátení veci z ústavného súdu nenachádza žiadne opatrenie predsedu krajského súdu podľa pravidla z časti B, čl. V, bod 4 na s. 6 rozvrhu práce krajského súdu na rok 2010, na základe ktorého by senát 9Co bol zákonným sudcom pre rozhodovanie o veci po jej vrátení z ústavného súdu. Krajský súd tak predmetnú vec po vrátení veci z ústavného súdu „automaticky“ zapísal do senátu, ktorý vo veci rozhodoval prvýkrát (9Co) bez toho, aby mal tento postup akúkoľvek oporu v rozvrhu práce krajského súdu platnom v čase vrátenia veci z ústavného súdu...

Napadnuté rozhodnutie bolo vyhlásené na pojednávaní konanom dňa 26. mája 2011, o konaní ktorého upovedomil krajský súd sťažovateľa na záver pojednávania konaného dňa 5. mája 2011 (v zápisnici z pojednávania zo dňa 5. mája 2011 na č. l. 498 až 505 sa uvádza: „Odvolací súd odvolacie pojednávanie odročuje na deň 26. mája 2011 o 9.00 hod. na č. dv. 1 za účelom vyhlásenia rozhodnutia. Prítomní účastníci berú termín na vedomie a nebudú písomne predvolaní“).

Sťažovateľ, ako aj právny zástupca sťažovateľa, niekoľko dní pred konaním vyhlásenia rozhodnutia vytýčeného na 26. mája 2011, overovali informáciu na webovom sídle ministerstva www.justice.gov.sk, pričom zhodne zistili, že v predmetnej veci označenej v prehľade pojednávani spisovou značkou „9 Co/287/2010“ sa má 26. mája 2011 konať pojednávanie (označenie symbolom „P“ ako „pojednávanie“, nie spojením „VVR“, ktorým sa označujú verejné vyhlásenia rozhodnutí). Súčasne bol ako čas konania tohto „pojednávania“ uvedený čas 9,15 h, nie 9,00 h ako je uvedené v zápisnici z pojednávania konaného dňa 5. mája 2011. V nadväznosti na to kontaktoval advokátsky koncipient právneho zástupcu sťažovateľa, Mgr. R. B., dva dni pred pojednávaním (24. mája 2011) informačné centrum krajského súdu za účelom preverenia/vyjasnenia informácie, (i) kedy sa má v skutočnosti konať vyhlásenie rozhodnutia, pôvodne vytýčené na 9,00 h, a (ii) či ide o pojednávanie alebo len o vyhlásenie rozhodnutia. Informačné centrum na základe tejto telefonickej žiadosti poskytlo informáciu, že v danej veci pôjde o pojednávanie s tým, že sa bude konať o 9,15 h a že teda v plnom rozsahu platí informácia, zverejnená na webovom sídle ministerstva.

Na základe týchto informácií, t. j. informácie z webového sídla ministerstva, potvrdenej informáciou poskytnutou pracovníčkou informačného centra krajského súdu, sa advokátsky koncipient právneho zástupcu sťažovateľa, Mgr. R. B., splnomocnený na zastupovanie na predmetnom pojednávaní dostavil dňa 26. mája 2011 o 9,13 h do budovy krajského súdu pred pojednávaním miestnosť č. 1. Z prehľadu pojednávania, umiestnenom na dverách pojednávacej miestnosti č. 1 a od osôb, čakajúcich pred pojednávacou miestnosťou, Mgr. B. zistil, že pojednávanie, resp. vyhlásenie rozhodnutia, na ktoré sa dostavil, sa konalo už o 9,00 h, pričom o 9,10 h začalo ďalšie pojednávanie vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Co/213/2010. Za týchto okolností Mgr. B. čakal do skončenia tohto „druhého“ pojednávania o 10,30 h, kedy vstúpil do pojednávacej miestnosti, o čom senát krajského súdu 9Co vykonal do spisu úradný záznam.

Sťažovateľ sa na vyhlásenie rozhodnutia dostavil osobne o 9,05 h, pričom ho predsedníčka senátu upozornila, že tam mal byť o deviatej a vykázala ho z miestnosti. Sťažovateľ pritom senát informoval, že na webovom sídle ministerstva spravodlivosti bola informácia, že „pojednávanie“, resp. vyhlásenie rozhodnutia, sa má konať o 9,15 h, nie o 9,00 h a že túto informáciu prostredníctvom poverenej pracovníčky potvrdil aj krajský súd...»

4. V súvislosti s tvrdením o vzniku škody sťažovateľ poukázal na to, že „krajskému súdu opakovane navrhoval, aby svoje prípadné pochybnosti o právnom titule pohľadávky odstránil vykonaním dôkazov... Vykonanie týchto dôkazov by celkom jednoznačne odstránilo akúkoľvek pochybnosť... Krajský súd takéto dôkazy... nevykonal, pričom ich nevykonanie ani nijako nezdôvodnil, čo za daných okolností predstavuje zásah do práv sťažovateľa na prístup k súdu...“.

5. Podľa názoru sťažovateľa „V predmetnej veci ide o ochranu pred zásahmi do základných práv, ku ktorým v konečnom dôsledku došlo rozhodnutím krajského súdu. Sťažovateľ nemá proti napadnutému rozhodnutiu žiadne dostupné a účinné prostriedky nápravy, pretože sťažovatelia nemôžu napadnuté uznesenia napadnúť dovolaním, pričom v predmetnej veci (i) nekoná iný súd a (ii) nie sú sťažovateľovi dostupné žiadne ďalšie opravné prostriedky či iné právne prostriedky...“.

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru, základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základné právo na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy a právo na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 6 ods. 1 druhá veta dohovoru rozsudkom Krajského súdu... zo dňa 26. mája 2011, č. k. 9 Co/287/2010-516, a postupom Krajského súdu..., ktorý mu predchádzal, porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu... zo dňa 26. mája 2011, č. k. 9 Co/287/2010-516, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu... na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi JUDr. J. M. – K. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur (slovom tisíc eur) ...

4. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi JUDr. J. M. – K. náhradu trov právneho zastúpenia ...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom... Rozsudok musí byť vyhlásený verejne...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo verejne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom a dodatkovým protokolom (bod 6) spôsobené postupom krajského súdu, ako aj jeho rozsudkom z 26. mája 2011 a spočívajúce v ním tvrdených skutočnostiach už uvedených v bode 3, t. j. (i) že jeho

vec po zrušení rozsudku krajského soudu sp. zn. 9 Co 245/2008 z 26. marca 2009 nálezom ústavného soudu sp. zn. II. ÚS 425/09 z 1. júla 2010 nebola v súlade s rozvrhom práce krajského soudu na rok 2010 pridelená na ďalšie konanie „*zákonnému sudcovi*“ (resp. príslušnému senátu krajského soudu) a (ii) že zavinením krajského soudu sa jeho právny zástupca nemohol včas zúčastniť (fakticky bola vylúčená jeho účasť) pojednávania konaného na tomto súde 26. mája 2011 o 9.00 h, kedy bol vyhlásený rozsudok. Ďalej namietal, ako uviedol v bode 4, (iii) že súdy nevykonali ním navrhované dôkazy, čo malo spôsobiť v konečnom dôsledku nesprávne skutkové a právne závery o jeho veci rozhodujúceho odvolacieho soudu, a tým „*zásah do práv sťažovateľa na prístup k súdu*“.

10. Podľa § 236 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho soudu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho soudu, ak účastníkovi konania sa postupom soudu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 237 písm. g) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho soudu ak... bol súd nesprávne obsadený...

11. Podľa ustálenej súdnej praxe proti každému rozhodnutiu odvolacieho soudu je prípustné dovolanie v prípadoch uvedených v § 237 OSP. Ide o prípady závažných väd konania, keď je dovolanie prípustné, aj keď nie sú splnené podmienky uvedené v § 238, resp. § 239 OSP. Okrem iného ide aj o prípady, ak bola postupom soudu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP] alebo ak bol súd nesprávne obsadený [§ 237 písm. g) OSP].

12. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle stabilnej súdnej praxe [pozri napríklad rozhodnutie Najvyššieho soudu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. septembra 2001 sp. zn. 5 Cdo 102/01] rozumie postup soudu, ktorým znemožnil

účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím (II. ÚS 102/04). V inej veci najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol (rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000): „Podľa § 237 písm. f) O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, a tiež zakladá samostatný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p. aj vtedy, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.“ Vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Cdo 120/2009 vyslovil najvyšší súd uznesením z 31. júla 2009 tento právny názor: „Verejné vyhlásenie rozsudku je úkon súdu, ktorý je z hľadiska vecného, časového, miestneho a personálneho neopakovateľný a nezameniteľný s iným úkonom súdu. Ak súd účastníka neupovedomil zákonu zodpovedajúcim spôsobom o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, odňal mu možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f); táto procesná vada konania je odstrániteľná len zrušením rozhodnutia vydaného v konaní, v ktorom k nej došlo.“

13. Podľa právneho názoru k ustanoveniam § 237 OSP vyjadreného v publikácii J. Krajčo a kol. Občiansky súdny poriadok, I. diel, Komentár, IV. aktualizované vydanie. Bratislava: EUROUNION, spol. s r. o. (ďalej len „*citovaná publikácia*“), na s. 620: „Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Nie je pritom rozhodujúce, či bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom v odvolacom konaní alebo v konaní pred súdom prvého stupňa. Pod postupom súdu treba rozumieť nielen postup predsedu senátu alebo senátu (samosudcu), ale aj súhrnnú faktickú činnosť iných zamestnancov súdu, ktorí vykonávajú určité úkony v rámci ich pracovnej náplne, ak táto činnosť mala za následok, že účastník nemohol uplatniť pred súdom

procesné oprávnenia priznané mu zákonom. Odňatím možnosti konať pred súdom je nielen procesný postup súdu, ale aj jeho rozhodnutie, v dôsledku ktorého účastník nemôže uplatniť svoje práva napr. preto, že jeho odvolanie bolo odvolacím súdom nesprávne odmietnuté.“ *Na s. 621: „Nesprávne obsadeným súdom je taký súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má tú ktorú vec prejednať a o nej rozhodnúť.“ Podľa iného rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri R 64/2002) na s. 623 citovanej publikácie „účastníci konania musia byť riadne a včas upovedomení nielen o dátume a čase nariadeného pojednávania, ale tiež o mieste, kde sa má pojednávanie konať, a to tak, aby o ňom nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti.*

Ak boli účastníci konania chybné predvolaní na pojednávanie do inej pojednávacej miestnosti než tej, v ktorej bola vec z tohto dôvodu bez ich účasti prejednaná a rozhodnutá išlo o nesprávny postup súdu, ktorým im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p.“ (Ústavný súd poznamenáva, že uvedený právny názor je plne aplikovateľný aj na zmenu času konania pojednávania, resp. pojednávania, na ktorom mal byť verejne vyhlásený rozsudok.) *Podľa právneho názoru publikovaného v časopise „Zo súdnej praxe č. 3/1996“ (s. 50) uvedeného v citovanej publikácii na s. 628: „Pod pojmom postup súdu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. treba rozumieť nielen postup senátu a predsedu senátu (samosudcu), ale aj úkony iných pracovníkov súdu, v dôsledku ktorých bola odňatá možnosť konať pred súdom.“ a právneho názoru publikovaného v tomto periodiku (Zo súdnej praxe č. 2/1998, s. 26) uvedeného v citovanej publikácii na s. 629: „Nesprávne obsadeným súdom v zmysle § 237 písm. g) O. s. p. je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.“*

14. Základným právom na súdnu ochranu a na zákonného sudcu sa ústavný súd zaoberal napr. vo veci sp. zn. II. ÚS 136/08 (nález z 5. novembra 2008), v ktorej vyslovil právny názor (zverejnený pod č. 60/2008 v Zbierke rozhodnutí a náleзов ústavného súdu), podľa ktorého, «Realizáciu základného práva na súdnu ochranu (práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 46 až 50 ústavy v dovolacom konaní umožňuje predovšetkým ustanovenie § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Práve preto jednotlivé dôvody prípustnosti dovolania uvedené v § 237 Občianskeho súdneho poriadku treba vykladať tak,

aby ich prostredníctvom bola poskytnutá plná ochrana už uvedeným článkom ústavy. Z toho vyplýva, že súd treba považovať za „nesprávne obsadený“ aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca, resp. zákonní sudcovia. Reštriktívny výklad, ktorý zastáva najvyšší súd, neposkytuje ochranu základnému právu na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v dovolacom konaní, a preto nie je ani ústavne akceptovateľný.».

15. Problematikou práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi sa pomerne podrobne zaoberá JUDr. Ján Drgonec, DrSc., v monografii „Ústava Slovenskej republiky – Komentár

(Šamorín: HEURÉKA, prvé vydanie, 2004; ďalej len „monografia“), z ktorej (v súvislosti s posudzovaním predmetnej sťažnosti) považuje ústavný súd za relevantné citovať toto „Z právnych názorov ústavného súdu vyslovených v rozhodnutiach vo veciach I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97 a II. ÚS 47/99, ako aj z navrhovateľom citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu“ (s. 346 monografie).

„Rozvrh práce podľa právnych názorov ústavného súdu má kľúčový význam pre uplatnenie práva na zákonného sudcu. Zákonným sudcom môže byť ľubovoľný sudca, ktorý sa podľa rozvrhu práce má stať sudcom v danej veci. Podmienkou však musí byť, aby sa vec pridělila v súlade s rozvrhom práce ustanoveným pre kalendárny rok, v ktorom sa vec má prideliť podľa času doručenia žaloby na súd. Ak sa vec prideliť sudcovi podľa iného rozvrhu práce, taký stav nemožno kvalifikovať ako splnenie podmienok pre uplatnenie práva na zákonného sudcu“ (s. 347 monografie).

«... ústavný súd predovšetkým zohľadnil, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa § 48 ods. 1 ústavy) dôvodom jednak na podanie odvolania [podľa § 205 ods. 2 písm. a) OSP a podľa § 205a ods. 1 písm. a) OSP], jednak dovolania [podľa § 237 písm. g) OSP]. Tieto riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú účastníkom súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Tieto skutočnosti

vyúsťujú do záveru, že sú to predovšetkým všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľke (ako účastníčke súdneho konania) sú oprávnené aj povinné poskytnúť ochranu namietanému porušeniu jej základného práva a nie ústavný súd v konaní o sťažnostiach. V snahe zabrániť účelovému obsadzovaniu konajúceho súdu ad hoc je v prvom rade v záujme účastníka konania, aby namietol porušenie ústavnej ochrany vyplývajúcej zo zásady o zákonnom sudcovi vzápätí po tom, ako sa dozvedel o skutočnostiach odôvodňujúcich takúto námietku.

Jednou z dôležitých zásad, ktoré sa v občianskom súdnom konaní v súčasnosti zdôrazňujú, je aj zásada „vigilantibus iura“ („každý nech si stráži svoje práva“) (§ 1, § 3, § 5 a § 6 OSP), z ktorej okrem iného vyplýva priama závislosť ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania od ich súčinnosti.

Preto aj keď OSP výslovne neustanovuje právo účastníkov vyjadriť sa k osobám sudcov a prísediacich, ktorí majú podľa rozvrhu práce vec prejednať a rozhodnúť, nie je im možné toto právo v rámci občianskeho súdneho konania uprieť aj so zreteľom na to, že porušenie ústavou garantovaného základného práva neodňateľnosti zákonnému sudcovi odôvodňuje podanie riadneho, ale aj mimoriadneho opravného prostriedku.“ (IV. ÚS 10/02 Uznesenie zo 4. septembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2002 – II. Polrok, s. 1027-1028, uvedené na s. 350 monografie).»

16. Ústavný súd vo viacerých rozhodnutiach vyslovil právny názor, podľa ktorého „Procesný postup, v ktorom o veci účastníka konania nerozhodol zákonný sudca, resp. súd zriadený v súlade so zákonom, je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 ústavy, z čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a napokon aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru, a rozhodnutie vydané v takomto konaní preto nemôže byť ústavne akceptovateľné. Súčasťou základného práva na zákonného sudcu, resp. na súd zriadený zákonom je požiadavka, aby prípadné námietky účastníka súdneho konania ohľadne porušenia uvedených práv boli náležite preskúmané a aby sa súd, príslušný o týchto námietkach rozhodovať, s nimi preskúmateľným spôsobom vysporiadal.“ (napr. III. ÚS 116/06, II. ÚS 136/08).

III.

17. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

18. Podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. IV. ÚS 49/05, II. ÚS 73/05, I. ÚS 243/2010).

19. Sťažovateľom namietané porušenia práv vyúsťujú do jeho tvrdenia o odňatí možnosti konať pred súdom a práva na zákonného sudcu (pozri body 3, 4, 9), čo v okolnostiach danej veci predstavuje dovolacie dôvody proti rozhodnutiu krajského (odvolacieho) súdu podľa § 237 písm. f) a g) OSP. Zo sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ nevyčerpal tento opravný prostriedok, ktorý mu Občiansky súdny poriadok poskytuje na ochranu jeho základných práv.

20. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal/má možnosť podať proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu dovolanie, a to v časti podanej sťažnosti, v ktorej tvrdí také porušenie svojich procesných oprávnení, ktoré naplňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) a g) OSP. Ústava ani zákon o ústavnom súde (§ 53 ods. 1) nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušenia základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

21. Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom ústavný súd uzavrel, že v jeho veci vo vzťahu k namietaným porušeniam práv nie je sťažnosť prípustná, preto ju odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

22. Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, ďalšími návrhmi sťažovateľa sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2011